

INFORMATOR NR 2/10

22 grudnia 2023

Wielu z nas poznało już pojęcie SMOG, a ci, którzy je kojarzą często myślą je z angielskim określeniem słowa *dym - smoke*. Czym jest zatem SMOG i dlaczego musimy walczyć o czyste powietrze? Dowiedzie się tego właśnie z naszego cyklu informacyjnego bo CZYSTE POWIETRZE to NASZA EKOLOGICZNA MISJA.

pokonaj SMOG

SMOG... czyli co?

Często mylimy definicję pojęcia SMOG, błędnie tłumacząc angielski leksem określający dym. Prawidłowo ta zbitka słowna wywodzi się z mieszanki dwóch słów: "smoke", czyli "dym" oraz "fog", czyli "mgła". Powszechnie przyjmuje się, że smog jest właśnie taką sztuczną mgłą. Ta dymna mgła powstaje w sposób nienaturalny, jako efekt poczynania człowieka przy współdziałaniu pewnych niesprzyjających zjawisk w przyrodzie. Skutkiem tego jest wymieszanie się powietrza z zanieczyszczeniami i spalinami – to niepożądany rezultat degradacyjnej działalności Homo Sapiens.

Znamy przyczyny

Musimy sobie zdać sprawę, że przyczyną takiego stanu są między innymi: fabryki, coraz większa liczba samochodów spalinowych, a w skupiskach miejskich - palenie węglem, drewnem, śmieciami i innymi paliwami stałymi w piecach. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że za pojawienie się smogu odpowiadają ponadto: pogoda, warunki klimatyczne, a także ogólne uwarunkowania terenu. Warto podkreślić, że o wiele trudniej będzie pozbyć się zanieczyszczeń, gdy dzielnica miasta bądź same miasto leży w kotlinie. Przy bezwietrznej pogodzie uniemożliwia to rozprzestrzenienie się i rozrzedzenie smogu, gęsto zwisającego nad miejscowością.

Różne rodzaje smogu

Istnieje także smog napływowo – czyli zjawisko rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń na inne obszary. Efekt jest taki, że oczyszcza się powietrze w jednym miejscu, z kolei w drugim - staje się ono bardziej zanieczyszczone. Warto też wiedzieć, że w Polsce mamy do czynienia nie tylko ze smogiem typu londyńskiego, lecz również typu Los Angeles, z uwagi na zanieczyszczenia komunikacyjne.

SMOG Los Angeles - to smog, który powstaje przede wszystkim w letnich miesiącach. Występuje głównie w strefach subtropikalnych. Smog typu Los Angeles składa się m.in. z gazów, w tym tlenków węgla, tlenków azotu i węglowodorów. W Polsce możemy go dostrzec w okresach letnich. Do jego powstawania przyczyniają się pojazdy spalinowe w zatłoczonych ulicach miast.

SMOG londyński - smog charakterystyczny dla umiarkowanej strefy klimatycznej i powstający głównie od listopada do stycznia (czasem marca). Ten rodzaj smogu to mieszanka różnych pyłów, wzbogacona o tlenki siarki, azotu, węgla i o sadzę.

Zanieczyszczenia powietrza to wszelkie substancje (gazy, ciecze, ciała stałe), które znajdują się w powietrzu atmosferycznym, ale nie są jego naturalnymi składnikami. Do zanieczyszczeń powietrza zalicza się również substancje będące jego naturalnymi składnikami, ale występujące w znacznie większych ilościach.

Co to jest NISKA EMISJA?

Niska emisja, oparta na spalaniu paliw stałych (głównie węgla) w domowych instalacjach grzewczych oraz paliw ciekłych ze wzmożonego ruchu samochodowego, jest źródłem wielu zanieczyszczeń powietrza, m.in. pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu. Przyczyną emisji tych zanieczyszczeń jest spalanie paliw grzewczych złej jakości (głównie słabej jakości węgla) oraz odpadów, a także używanie niesprawnych instalacji grzewczych. Według danych GIOŚ piece na paliwa stałe

odpowiadają aż za 68 procent zanieczyszczeń rakotwórczym benzo(a)pirenem. W 2010 roku do ogrzewania węglowego w Polsce wykorzystywano głównie piece starego typu, cechujące się niską efektywnością energetyczną i brakiem wyposażenia w odpowiednie filtry. Sytuację tę można porównać np. do samochodów bez katalizatorów (korzystanie z nich zostało prawnie zakazane w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu).

Co odpowiada za zły stan powietrza?

Za fatalny stan powietrza w Polsce odpowiedzialna jest przede wszystkim tzw. niska emisja, pochodząca z sektora bytowo-komunalnego i transportu. Wśród innych źródeł wymienia się również przemysł, energetykę opartą na spalaniu węgla i rolnictwo. Zanieczyszczenia powietrza mogą powodować także źródła naturalne, które jednak nie występują w Polsce, np. wybuchy wulkanów czy burze piaskowe. Gazy i pyły emitowane z tych źródeł mogą być natomiast unoszone w powietrzu i transportowane na setki, a nawet tysiące kilometrów.

Od czego zależy zła jakość powietrza?

Stan jakości powietrza kształtowany jest przez wiele czynników takich jak:

- używanie paliw niskiej jakości w gospodarstwach domowych,
- wzmożony transport,
- sąsiedztwo zakładów przemysłowych,
- kurczenie się terenów zielonych,,
- położenie geograficzne np. położenie w kotlinie lub dolinie rzeki,
- niski poziom opadów i bezwietrzna pogoda,
- gęsta zabudowa.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

ul. Konstruktorska 3A, 02-673 Warszawa | tel. 22 45 90 800 | mail: fundusz@nfoSIGW.gov.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

ul. Jastrzębia 24, 53-148 Wrocław | tel. 71 333 09 40 | mail: poczta@fos.wroc.pl

PROJEKT PN: *Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Dolnego Śląska poprzez media informacyjne 2.0*

został zrealizowany przy wsparciu finansowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej

Informator nr 1 | 22 grudnia 2023 | Nakład 5.000 egzemplarzy
powiat wałbrzyski, kłodzki, świdnicki, kamiennogórski i karkonoski
Wydawca: Centrum Sp. z o.o.
tel. 531 407 736
e-mail: sekretariat@30minut.pl
www.30minut.pl

strona 1

Stowarzyszenie Dolnośląski Inkubator Przedsiębiorczości

ul. Kolejowa 8 | 58-100 Świdnica
tel. 505 207 889
e-mail: biuro@dolnoslaskiinkubator.pl
www.dolnoslaskiinkubator.pl

programy dla mieszkańców i przedsiębiorców

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE

Rodzaje wspieranych przedsięwzięć oraz maksymalne kwoty dofinansowania

Opcja 1

Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz:
– zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze-woda albo
– gruntowej pompy ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu.

Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):
– demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych)
– zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej,
– zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
– zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż),
– dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

Kwota maksymalnej dotacji:

1. Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację:
99 000 zł (z instalacją PV)
90 000 zł (bez instalacji PV)
2. Przedsięwzięcie nie obejmuje kompleksowej termomodernizacji:
59 000 zł (z instalacją PV)
50 000 zł (bez instalacji PV)
3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

Opcja 2

Przedsięwzięcie obejmujące demontaż Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz:
– zakup i montaż innego źródła ciepła niż wymienione w Opcja 1 do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu albo
– zakup i montaż kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2a do Programu.

Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):
– demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych), pompy ciepła wyłącznie do cwu)
– zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej,
– zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
– zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż),
– dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

Maksymalna kwota dotacji:

1. Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową termomodernizację:
81 000 zł (z instalacją PV)
72 000 zł (bez instalacji PV)
2. Przedsięwzięcie nie obejmuje kompleksowej termomodernizacji:
41 000 zł (z instalacją PV)
32 000 zł (bez instalacji PV)
3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

Opcja 3

Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):
– zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,
– zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż),
– wykonanie dokumentacji dotyczącej powyższego zakresu: audytu energetycznego, dokumentacji projektowej, ekspertyzy.

Kwota maksymalnej dotacji:

1. Przedsięwzięcie z kompleksową termomodernizacją:
48 000 zł
2. Przedsięwzięcie bez kompleksowej termomodernizacji:
25 000 zł
3. Audyt energetyczny: 1 200 zł (dla wszystkich przedsięwzięć)

CZĘŚĆ II PROGRAMU DLA BENEFICJENTÓW UPRAWNIONYCH DO PODWYŻSZONEGO POZIOMU DOFINANSOWANIA

Formy dofinansowania

1. dotacja
2. dotacja z prefinansowaniem
3. dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (Kredyt Czyste Powietrze dostępny w wybranych bankach)
4. pożyczka dla gmin, jako uzupełniające finansowanie dla Beneficjentów (uruchomienie w późniejszym terminie)

1. Beneficjenci to osoby fizyczne, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) są właścicielami/współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą;
- 2) przeciętny miesięczny dochód na jednego członka ich gospodarstwa domowego nie przekracza kwoty:
a) 1894 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
b) 2651 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

2. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej, roczny przychód beneficjenta z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód, nie przekroczył czterdziestokrotność kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

źródło: <https://www.czystepowietrze.gov.pl/>

Audyt energetyczny to 1-szy krok do zmniejszenia zużycia energii

PLANOWANIE / AUDYT

NISKIE RACHUNKI

BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE
GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Uzyskasz
100%
dofinansowania
na audyt energetyczny

więcej informacji na www.czystepowietrze.gov.pl

TERMIN PODPISYWANIA UMÓW
O DOFINANSOWANIE
31 GRUDNIA 2027

TERMIN WYDAWANIA
ŚRODKÓW
31 GRUDNIA 2029

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

/22/ 45 90 800

strona 2

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

/71/ 333 09 40

Prezydent Beata Moskal-Słaniewska

Od samego początku pełnienia funkcji prezydenta pełną uwagę przywiązywałam do tego, jakich możemy - jako gmina, jako samorząd - dokonać zmian w naszej infrastrukturze, ale też i w świadomości mieszkańców, żeby iść w stronę lepszego, dobrego powietrza. Dobre powietrze to takie, z którego eliminujemy różnego rodzaju związków chemicznych, które są szkodliwe dla naszego zdrowia, dla naszego życia. Świadomość na ten temat w naszym społeczeństwie jeszcze dziesięć lat temu nie była wysoka. Stąd też wiedzieliśmy, że organizowanie spotkań, przygotowywanie publikacji, przygotowywanie prezentacji, które pokazują to bardzo obrazowo, będzie zmieniało tę świadomość i będzie mobilizować mieszkańców do tego, żeby później, kiedy będziemy realizować już konkretne programy, wsparte dużymi środkami finansowymi, móc mieć po drugiej stronie partnerów, którzy będą chcieli z tego korzystać.

To wcale na początku nie było łatwe. W roku 2015, kiedy przystępowaliśmy do realizacji programu KAWKA, programu, który w połowie finansowany był przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, mieliśmy więcej pieniędzy niż chętnych. Nasze bardzo konsekwentne działania, prowadzenie akcji ankietowej, zachęcanie w bezpośrednich spotkaniach mieszkańców do tego, żeby skorzystali, spowodowało, że wykorzystaliśmy pieniądze w 100 procentach, w sposób maksymalny. Co więcej - z własnych środków dołożyliśmy jeszcze kilka milionów złotych, żeby ten efekt całego projektu był jeszcze wyższy. Ten program wtedy polegał na tym, iż rozbudowaliśmy sieć ciepłowniczą i to około dwudziestu pięciu procent, następnie weszliśmy z centralnym ogrzewaniem do rejonu do tej pory zupełnie zapomnianego, czyli centrum miasta. Podłączyliśmy dzięki temu ponad pięćset mieszkań do sieci ogólnomiejscowej. Zlikwidowaliśmy ponad siedemset palenisk węglowych. To był taki duży pierwszy strzał, który w tym zakresie wykonaliśmy. To doświadczenie i ten cały proces, który przeszliśmy, bardzo trudny, pozwoliło nam na to, że przy kolejnych projektach i przy kolejnych programach mieliśmy już większe doświadczenie. Wiedzieliśmy jak rozmawiać z mieszkańcami, a i sami czuliśmy, że ta świadomość rośnie, bo bardzo często

mieszkańcy już do nas zwracali się z pytaniem: czy będzie program z dofinansowaniem, czy będzie wsparcie ze strony urzędu, i mogliśmy już dać odpowiedź twierdzącą.

Kolejnym takim bardzo dużym projektem, w który Świdnica się zaangażowała, był projekt unijny pod hasłem wymiana źródeł węglowych wysokoemisyjnych w budynkach i lokalach mieszkalnych na źródła bardziej ekologiczne. To był projekt realizowany w ramach Aglomeracji Wałbrzyskiej. Świdnica stała się wtedy liderem wśród kilkunastu gmin, która ten projekt prowadziła. To znowu kilkadziesiąt zlikwidowanych palenisk węglowych w samej Świdnicy, ale też w innych okolicznych miejscowościach. Po raz pierwszy trafiły właśnie takie projekty z dużym unijnym dofinansowaniem, na przykład do gminy wiejskiej Świdnica, do Jaworzyny Śląskiej czy do Żarowa. Tak jak mówiłam - tych miejscowości było kilkanaście, a dzięki temu, udało się znów zlikwidować łącznie na całym obszarze około dwóch tysięcy palenisk węglowych.

Nie zatrzymaliśmy się, szukaliśmy kolejnej możliwości i tak w roku 2021 pojawiła się taka. Podpisaliśmy umowę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska - Program Czyste Powietrze, który był bardzo mocno propagowany w Polsce, ale nie wszędzie spotkał się z tak dużym odzewem. 177 wniosków zrealizowanych. Kolejny milion złotych, który trafił bezpośrednio do mieszkańców i kolejne piece, które zniknęły z krajobrazu Świdnicy.

Idziemy dalej, Program Ciepłe Mieszkanie, to znowu wielka szansa, bo tutaj do dyspozycji mamy ponad dziewięć milionów złotych, które otwierają możliwość dla różnych właścicieli, mieszkań, budynków, domków jednorodzinnych. Już ten pierwszy okres realizacji pokazał, że warto. Do końca sierpnia, sfinansowaliśmy trzydzieści jeden umów zawartych z mieszkańcami, ponad siedemset tysięcy trafiło do beneficjentów ostatecznych. Krok po kroku przekonujemy mieszkańców, że warto. Że być może skorzystanie z alternatywnych źródeł ciepła, jest droższe, ale komfort z jego korzystania jest nieporównywalny. To, co jest jednak najważniejsze, to jest nasze zdrowie.

Zerknę do takich twardych danych. Te ostatnie lata, podsumowując wszystkie realizowane programy, to rocznie około tysiąc dwieście sześćdziesiąt ton tego wszystkiego co wiąże się z dwutlenkiem węgla i spada na nasze ulice mniej. To blisko osiem ton pyłu zawieszzonego PM10. To jest niezwykle szkodliwa substancja, która wywołuje między innymi nowotwory. Znowu wyeliminowaliśmy to z naszych ulic, powietrza, którym oddychają świdniczanie. I sześć ton sześćset kilogramów średnio rocznie, mniej pyłu zawieszzonego PM2.5. To jest znowu jedna z tych substancji, które bardzo mocno ingerują w nasze zdrowie, zdrowie naszych dzieci, bo jeśli mówimy o niskiej emisji, to musimy pamiętać, że największa kumulacja szkodliwych substancji to jest wysokość do osiemdziesięciu, stu centymetrów. Czyli to miejsce, w którym przebywają nasi najmłodsi. To między innymi dla nich zachęcamy mieszkańców aby korzystali ze wszystkich możliwości, jakie są dla nich udostępnione.

Przed nami największe wyzwanie. Tym wyzwaniem jest modernizacja Miejskiego Zakładu Energetyki Ciepłej, naszej spółki ciepłowniczej, która w tej chwili ogrzewa jedną trzecią miasta. Dzisiaj ta spółka produkuje ciepło w oparciu o kotły na miał. To są kotły o bardzo wysokiej sprawności. Oczywiście to, co wydobywa się z pieców jest bardzo mocno filtrowane, sprzęty są najwyższej jakości, ale wiemy, że z tego rozwiązania będziemy musieli zrezygnować. To jest największe nasze wyzwanie, największy projekt. Inwestycja, która docelowo prowadzona przez kilka lat może kosztować dwieście milionów albo więcej. Staramy się o pozyskanie środków zewnętrznych i takie środki będą dla nas dostępne, bo chcielibyśmy aby to ciepło, które trafia ostatecznie do mieszkańców było wyprodukowane w oparciu o czystą technologiczną ekologię.

Rozmawiał Jakub Zima

Cały wywiad na stronach: www.30minut.pl www.naszemisto.walbrzych.pl

Wymiana ogrzewania
program „Kawka”

Miejski Zakład Energetyki Ciepłej
plany inwestycyjne

Czyste Powietrze
177 wniosków mieszkańców

źródło: Urząd Miejski w Świdnicy

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

/22/ 45 90 800

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

/71/ 333 09 40

